

بررسی تاثیر تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود شرکتها (شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران)

حسن احمدی^۱
زهرا ماهینی^۲
محمد رضا کنعانی^۳
رضا تنگستانی مکان^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

چکیده

هدف این مطالعه بررسی تاثیر تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود شرکتها (شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران) است. روش تحقیق از لحاظ هدف، کاربردی و پس رویدادی است. همچنین از لحاظ روش گردآوری داده‌ها، توصیفی-همبستگی است و از روش‌شناسی مبتنی بر بازار استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق ۵۰۵ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در یک دوره ۷ ساله ۱۴۰۰-۱۳۹۴ می‌باشند. ۱۳۳ شرکت به عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب شد. اطلاعات مورد نیاز از طریق صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها مورد رسیدگی جمع‌آوری شده است. برای بررسی فرضیه از رگرسیون خطی چند متغیره و داده‌های ترکیبی با استفاده از مدل حداقل مربعات تعمیم یافته استفاده شده است. این محاسبات از طریق نرم افزار Excel و EVIEWS انجام گرفته است. نتایج نشان می‌دهد که تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت و معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی

تعداد اعضای مالی هیئت مدیره، پایداری سود شرکتها، شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران

۱. استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی خرد بوشهر، بوشهر، ایران. (نویسنده مسئول)

Ahmadihassan80@yahoo.com

۲. کارشناس ارشد، مدیریت مالی، موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی خرد بوشهر، بوشهر، ایران.

۳. کارشناس ارشد مدیریت مالی، موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی خرد بوشهر، بوشهر، ایران.

۴. کارشناس ارشد، مدیریت مالی، موسسه آموزش عالی غیر انتفاعی خرد بوشهر، بوشهر، ایران.

مقدمه

شرکتها همواره سعی می کنند تا فعالیت های خود را توسعه دهند و تمام نقدینگی خود را در راه افزایش فروش و کسب سود بیشتر صرف نمایند؛ بنابراین، برای تأمین مالی به منظور سرمایه گذاریهای جدید و کسب نقدینگی یکی از روشهای پیش روی آنان، این است که به بازارهای سرمایه روی آورند. معمولاً اکثر شرکتها برای توسعه فعالیت ها و اجرای طرح های توسعه، به علت محدود بودن اعتبارات سیستم بانکی و پیچیده بودن مراحل گرفتن مجوز انتشارات اوراق قرضه، اقدام به انتشار سهام جدید می نمایند. (شهیکی تاش و همکاران، ۱۳۹۱).

بنابراین آنچه بیش از همه برای واحدهای اقتصادی مهم به نظر می رسد، افزایش ثروت سهامداران است. سود حسابداری به عنوان یکی از مهم ترین شاخص ها در پیش بینی سود و جریانهای نقدی آتی همواره کانون توجه استفاده کنندگان صورتهای مالی بوده است. وقوع بحرانهای مالی پی در پی و ورشکستگی شرکت های بزرگ دنیا در دهه های اخیر، به اعتبار سیستم گزارش گری مالی در جلب اعتماد استفاده کنندگان به ویژه سرمایه گذاران خدشه وارد نمود و سبب شد تا توجه استفاده کنندگان صورتهای مالی، به جای تأکید صرف بر رقم سود به سمت کیفیت سود سوق پیدا کند (کامیابی و غلامی، ۱۳۹۵).

برای اینکه سود گزارش شده بتواند در ارزیابی عملکرد و توان سودآوری شرکت به استفاده کنندگان کمک کند و سرمایه گذاران با اتکاء به اطلاعات سود، بازده مورد انتظار خود را برآورده کنند، ارائه باید به نحوی باشد که ارزیابی عملکرد گذشته را ممکن سازد و در سنجش توان سودآوری و پیش بینی فعالیت های آتی مؤثر باشد؛ بنابراین، علاوه بر اینکه رقم سود گزارش شده برای سرمایه گذاران مهم است و بر تصمیم های آنها تأثیر دارد، ویژگی های کیفی سود نیز بعنوان یکی از ابعاد اطلاعات سود مورد توجه خاص سرمایه گذاران است (جانسن، لوپز و سانچز^۱، ۲۰۱۱).

پایداری سود به معنای استمرار و تکرار پذیری سود جاری است. هرچه پایداری سود بیشتر باشد، شرکت توان بیشتری برای حفظ سودهای جاری دارد و فرض می شود، کیفیت سود بالاتر است (مرشد زاده، قربانی و شعبانی، ۱۳۹۳). هر قدر سودهای کسب شده از طریق دارائیهایی باشد، پایداری سود بیشتر خواهد بود. پایداری سود محدود به سودهای گذشته و دوره های جاری نمی شود بلکه سودهای آتی را نیز شامل می شود. ارتباط مابین سودهای گذشته و سودهای آتی در قالب فرآیند تصادفی که برای توصیف رفتار سود در طول زمان مشاهده شده است، بیان می شود. (همبرگ، پانانن و نواک^۲، ۲۰۱۳).

افزایش پایداری سود با بهبود پیش بینی سود و جریانهای نقدی آتی، به نوبه خود افزایش تقاضا برای سهام شرکت و در نهایت افزایش قیمت سهام و بازدهی شرکت را به دنبال خواهد داشت. از این رو سرمایه گذاران خرد و کلان (نهادی) و تحلیلگران هنگام اتخاذ تصمیمات سرمایه گذاری یا ارزشیابی سهام شرکت بر برخورداری بودن سود حسابداری از کیفیت مناسب اتکا می نمایند و پایداری سود نیز یکی از ویژگی های کیفی سود به شمار می آید. (حساس یگانه، ۱۳۸۴).

مدیر ارشد مالی (CFO) "بالاترین فرد درگیر در عملکرد مالی یک سازمان" است (MIA، ۲۰۱۹). مدیران مالی معمولاً مسئول "مدیریت تمام جنبه های مالی سازمان از جمله ارزیابی ریسک ها و کنترل های مالی، مدیریت بودجه، تهیه صورت های مالی و ارائه اطلاعات مالی" هستند (MIA، ۲۰۱۹). از آنجایی که ریسک های پایداری می توانند تأثیر

¹ Johnson,lopez & sanchez

² Hamberg,pananen &novak

منفی بر رفاه مالی شرکتها بگذارند، درخواستهای زیادی از مدیران مالی مالی برای تقویت بازی خود و رهبری سازمانها در سفر پایداری وجود دارد. همتایان مجموعه مانند مدیران ارشد اجرایی (CEO) و مدیران ارشد پایداری (CSO) در نتیجه، بحث در مورد ویژگیهای مدیر ارشد مالی برای پایداری ناهمگون و نامشخص باقی می ماند. این تحقیق به بررسی ادبیاتی می پردازد که نقشها و ویژگیهای مدیر ارشد مالی ضروری برای پایداری شرکت را برجسته می کند. سپس چارچوبی را پیشنهاد می کند که روابط بالقوه بین ویژگیهای مدیر ارشد مالی و عملکرد و گزارش پایداری شرکت را نشان می دهد. چارچوب سه هدف را دنبال می کند. اول، می تواند نقطه شروعی برای تحقیقات بیشتر در آینده باشد. دوم، سازمانها می توانند ویژگیهای شناسایی شده را در معیارهای انتصاب مدیر مالی خود بگنجانند. در نهایت، نهادهای قانونی حسابداری مربوطه و نهادهای حرفه ای ممکن است بخواهند چارچوب شایستگی و برنامه های آموزشی خود را برای تولید مدیران مالی پایدار بیشتر بازبینی کنند.

با توجه به آنچه گفته شد و همچنین لزوم توجه به مسئله پایداری سود لذا محقق در این پژوهش به دنبال پاسخ به این پرسش است که آیا تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر معناداری وجود دارد؟

مبانی نظری و پیشینه

بر اساس پژوهش های پیشین هیئت مدیره دو وظیفه اصلی دارد نظارت و مشاوره (آدامز و همکاران، ۲۰۱۰). نقش نظارت نظارت بر مدیریت برای اطمینان از همسویی منافع مدیریت با منافع سهامداران است در حالی که نقش مشاوره کمک به مدیریت در شناسایی، تدوین و اجرای استراتژیهای رشد بلندمدت و همچنین ارائه مشاوره در سایر زمینه های سطح بالا است.

در این تحقیق ویژگیهای ترکیب هیئت مدیره را نظر گرفته میشود اندازه هیئت مدیره و استقلال هیئت مدیره و تخصص مالی هیئت مدیره و مدیر عامل با افزایش اندازه هیئت مدیره، تعداد اعضای بیشتری وجود خواهد داشت که ممکن است منجر به دیدگاه های متفاوت شود. هنگامی که در یک جلسه سهامداران دیدگاه های متفاوت زیادی وجود دارد، توافق بر سر یک برنامه اقدام دشوار می شود. تضاد در هیئت مدیره ممکن است بر پایداری سود تاثیر بگذارد. مطابق با استدلال های بالا، هیئت مدیره کوچک تر به لطف جریانهای اطلاعاتی روان تر ارتباطات مؤثرتر و فرآیندهای تصمیم گیری را ترویج می کنند (کوهن، ۲۰۰۸).

در نتیجه، بسیاری از مطالعات نشان میدهد که رابطه منفی بین اندازه هیئت مدیره و پایداری سود وجود دارد (احمد و همکاران ۲۴، ۲۰۰۶). از سوی دیگر، یک هیئت مدیره بزرگتر و مستقل تر میتواند به شرکت در کاهش هزینه های نظارت برای واحد تجاری کمک کند، بنابراین کارایی عملیاتی واحد را افزایش میدهد این امر به طور قابل توجهی به پایداری سود کمک کند. علاوه بر این طبق گفته دچاو و اسلون (۱۹۹۶) و بیزلی (۱۹۹۶)، مدیران خارجی ناظر بهتری هستند. آنها دریافتند تعداد بیشتری از مدیران خارجی با تقلب حسابداری رابطه معکوس دارند.

در نتیجه بسیاری از مطالعات رابطه مثبت بین استقلال هیئت مدیره و کیفیت سود یا کیفیت سود را اثبات میکنند (آلوز، ۲۰۱۴). با این حال، جگی و لئونگک ۲۸ (۲۰۰۷) شواهد قابل توجهی از رابطه منفی بین مدیریت سود و حضور بخش بزرگتری از مدیران خارجی پیدا کردند. این نتایج نشان میدهد که داشتن درصد بیشتری از مدیران خارجی در هیئت مدیره نظارت مدیریتی بهتری را فراهم میکند و فعالیتهای مدیریت سود را کاهش میدهد با این حال به عنوان مثال در

کانادا که در آن ساختار مالکیت بسیار متمرکز است و یک دارنده بلوک بزرگ شرکتهای بورسی عمومی را کنترل می کند.

شناسایی مدیریت سود و پایداری آن برای استفاده کنندگان از صورت های مالی جهت ارزیابی عملکرد دوره جاری، پیش بینی سودآوری آتی و همچنین تعیین ارزش شرکت از اهمیت به سزایی برخوردار است. با این وجود، اغلب شناسایی و تشخیص مدیریت سود به ویژه در مواردی که این مقوله با انگیزه های آشکاری انجام نشده است، مشکل و زمان بر است و تحقیقات دانشگاهی معیارهای مختلفی را جهت شناسایی مدیریت سود استفاده کرده اند (جانسن، رامنات و یون، ۲۰۱۲).

مدیریت سود به عنوان فرآیند برداشتن گام های آگاهانه در محدوده اصول پذیرفته شده حسابداری برای رساندن سود گزارش شده به سطح سود مورد نظر تعریف شده است، عمل نزدیک کردن سود گزارش شده به سطح سود هدف از طریق دست کاری حسابداری انجام می گیرد (ملانظری و کریمی زند، ۱۳۸۶). صورت های مالی از نظر قرار گرفتن در چارچوب استانداردهای حسابداری مشکلی نداشته و حساب رسان از این منظر نمی توانند بر صورت های مالی اشکال بگیرند ولی با توجه به این که سود یکی از مهم ترین عوامل مؤثر بر تصمیم گیری هاست، لذا، آگاهی استفاده کنندگان از قابلیت اتکای رقم سود می تواند آنها را در انتخاب تصمیمات بهتری یاری کند (استولوی و برتون، ۲۰۰۴).

به نظر می رسد که مدیرعامل ها و اعضای هیئت مدیره دارای دانش مالی، توانایی بیشتری برای دستکاری و مدیریت سود داشته باشند ولی ممکن است انگیزه لازم برای انجام این کار را نداشته باشند. پس بررسی تأثیر دانش مالی مدیرعامل بر مقوله مدیریت سود می تواند از اهمیت ویژه ای برای استفاده کنندگان از اطلاعات مالی شرکت ها جهت اتخاذ تصمیمات منطقی به منظور سرمایه گذاری برخوردار باشد.

سود به عنوان عامل مهمی در تعیین سنجش عملکرد بنگاه ها در نظر گرفته می شود. اکثر محققان تصمیمات سرمایه گذاری را بر اساس اطلاعات مربوط به سود شروع می کنند. گزارش مالی که متشکل است از سودهای حسابداری می باشد، به عنوان منبع اطلاعات ارزشمند برای تصمیم گیری سرمایه گذاران در نظر گرفته می شود. انتظار می رود که سودها پایدار باشند، چراکه پایداری سودها برای سرمایه گذاران جهت پیش بینی سودهای آینده مفید می باشد. هریبار و نیکولاس^۱ (۲۰۰۶) اشاره می کند که سودهای پایدار معمولاً در هر دوره باثبات هستند. پایداری سودها به دلیل ارزش پیش بینی گریشان اغلب به عنوان ملاحظه ای درباره کیفیت سود در نظر گرفته می شود. مطابق نظر پنمن و زنگ^۲ (۲۰۰۲)، پایداری سودها عبارت است از بازبینی سودها در آینده بر اساس سودهای سال جاری. بزرگی این گونه بازبینی ها سطح پایداری سود را نشان می دهد. پایداری سود را می توان در سطح شرکت ها و صنایع اندازه گیری نمود.

پایداری سودها در سطح شرکت بر اساس سودهای هر شرکت تعیین می شود، اما پایداری سودها در سطح صنعت بر اساس میانگین سودهای شرکت ها در همان صنعت یا بخش خرد صنعت تعیین می شود. پایداری سودها در سطح شرکت به منظور پیش بینی سودهای هر شرکت مورد استفاده قرار می گیرد، این در حالی است که پایداری سودها در سطح صنعت به منظور پیش بینی سود کل شرکت در آن صنعت یا بخش خرد صنعت استفاده می شود، افزون بر این، هر دو مورد برای پیش بینی سودهای آینده در هر دو بخش شرکتی و صنعتی به کار گرفته می شوند. پایداری سودها با استفاده از ضریب

¹ - Hribar & Nichols

² - Penman and Zhang

رگرسیون سودها در برابر سودهای آینده سنجش و ارزیابی می‌شود (مرادی و طمورثی، ۱۳۹۰). در صورتی که پایداری ضریب رگرسیون سودها نزدیک به یک باشد، در این صورت نشان می‌دهد که پایداری سود یک پایداری بالا است و بالعکس، در صورتی که رگرسیون نزدیک به صفر باشد، نشان می‌دهد که پایداری یک پایداری پایین است (مشایخی و دهقانی تفتی، ۱۳۸۹). تحقیقات درباره پایداری سودها با استفاده از این مدل، توسط لَو و تیاگاراچان^۱ (۱۹۹۳)، اسلون^۲ (۱۹۹۶)، پنمن و زنگ^۳ (۲۰۰۲)، ریچاردسون^۴ (۲۰۰۳) و فرانسیس^۵ و همکاران (۲۰۰۴) انجام شده‌اند. واتسون و ولز^۶ (۲۰۰۵) بیان می‌کند که می‌توان از سودها و جریان مالی شرکت برای پیش‌بینی عملکرد شرکت در آینده استفاده کرد. جریان نقدینگی یک گزارش مالی است که فعالیت‌های عملکردی، فعالیت‌های سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های پولساز/مالی شرکت در طول دوره‌های خاص را نشان می‌دهد. چرخه‌های نقدینگی فعال فعالیت‌های شرکت که به فعالیت‌های عملی شرکت مرتبط هستند را نشان می‌دهند. ناپایداری چرخه نقدینگی عبارت است از نوسان در جریانات نقدینگی از سال به سال. ناپایداری جریان‌های نقدینگی بر پایداری سودها تأثیر می‌گذارد چراکه این عامل ابهام در فعالیت‌های عملیاتی را نشان می‌دهد؛ به عبارت دیگر، جریان‌های نقدینگی که به سرعت نوسان می‌کنند پایداری سودهای پایین را نشان می‌دهند.

پایداری سود همیشه زیر ذره‌بین کاربران گزارش مالی، به‌ویژه کسانی بوده است که انتظار پایداری سود بالایی را دارند (فانانی، ۲۰۱۰؛ آرتیکیس^۷ و همکاران، ۲۰۱۶؛ جین^۸، ۲۰۱۷؛ سیکپنس و آدیپه^۹، ۲۰۱۸؛ یائو و همکاران، ۲۰۱۸). پایداری سود کیفیت سود آن شرکت را انعکاس داده و همچنین نشان می‌دهد که شرکت می‌تواند در گذر زمان و نه فقط در یک مقطع و حول یک فعالیت خاص، سود ده باشد. پایداری سود متشکل است از ثبات، پیش‌بینی، تنوع و رویه‌های سود. پیش‌بینی سود توان سوددهی، تکنیک‌های تخمین و سازوکارهای کنترل را در نظر می‌گیرد. یک تحلیل مالی خوب کاربرانش را قادر می‌سازد تا آیت‌های سازنده‌ی درآمد باثبات و پایدار را بازشناسند. این تحلیل به کاربرانش کمک می‌کند تا برای یک ارزیابی قابل اعتماد یک پیش‌بینی را از پایداری سود تهیه نمایند. تحلیلگران همچنین باید از فعالیت‌های مدیریتی آگاه باشند که سبب به وجود آمدن یک به‌هم‌ریختگی و بی‌قاعدگی معقول اما مغفول مانده شده‌اند. شاید این مسئله حاصل چرخه تجاری و بخشی از یک محیط و تجربه شرکت باشد.

طبق تحقیقات قبلی، هیئت مدیره دو وظیفه اصلی دارد: نظارت و مشاوره (آدامز^۹، ۲۰۱۰). نقش نظارت مستلزم نظارت بر مدیریت برای اطمینان از همسویی منافع مدیریت با منافع سهامداران است، درحالی که نقش مشاوره مستلزم کمک به مدیریت در شناسایی، تدوین و اجرای استراتژی‌های رشد بلندمدت و همچنین ارائه مشاوره در سایر زمینه‌های سطح بالا است.

¹ - Lev. and Thiagarajan

² - Sloan

³ - Richardson

⁴ - Francis

⁵ - Watson and Wells

⁶ - Artikis

⁷ - Jin

⁸ - Sixpence and Adeyeye

⁹ - Adams

در این تحقیق دو ویژگی ترکیب هیئت مدیره را نظر گرفته می شود: اندازه هیئت مدیره و استقلال هیئت مدیره. با افزایش اندازه هیئت مدیره، تعداد اعضای بیشتری وجود خواهد داشت که ممکن است منجر به دیدگاه های متفاوت شود. هنگامی که در یک جلسه سهامداران دیدگاه های متفاوت زیادی وجود دارد، توافق بر سر یک برنامه اقدام دشوار می شود. تضاد در هیئت مدیره ممکن است بر پایداری سود تأثیر بگذارد. مطابق با استدلال های بالا، هیئت مدیره کوچک تر به لطف جریان های اطلاعاتی روان تر، ارتباطات مؤثرتر و فرآیندهای تصمیم گیری را ترویج می کند (کوهن^۱ و همکاران، ۲۰۰۸) در نتیجه، بسیاری از مطالعات نشان می دهد که رابطه منفی بین اندازه هیئت مدیره و پایداری سود وجود دارد (احمد^۲ و همکاران، ۲۰۰۶).

از سوی دیگر، یک هیئت مدیره بزرگ تر و مستقل تر می تواند به شرکت در کاهش هزینه های نظارت برای واحد تجاری کمک کند، بنابراین کارایی عملیاتی واحد را افزایش می دهد. این امر به طور قابل توجهی به پایداری سود کمک می کند. علاوه بر این، طبق گفته دچاو و اسلون (۱۹۹۶) و بیزلی^۳ (۱۹۹۶)، مدیران خارجی ناظر بهتری هستند. آن ها دریافتند تعداد بیشتری از مدیران خارجی با تقلب حسابداری رابطه معکوس دارند. در نتیجه، بسیاری از مطالعات رابطه مثبت بین استقلال هیئت مدیره و کیفیت سود یا کیفیت سود را اثبات می کنند (آلوز^۴، ۲۰۱۴). با این حال، جگی و لئونگ^۵ (۲۰۰۷) شواهد قابل توجهی از رابطه منفی بین مدیریت سود و حضور بخش بزرگ تری از مدیران خارجی پیدا کردند. این نتایج نشان می دهد که داشتن درصد بیشتری از مدیران خارجی در هیئت مدیره نظارت مدیریتی بهتری را فراهم می کند و فعالیت های مدیریت سود را کاهش می دهد. با این حال، به عنوان مثال در کانادا که در آن ساختار مالکیت بسیار متمرکز است و یک دارنده بلوک بزرگ، شرکت های بورسی عمومی را کنترل می کند؛ اما پارک و شین^۶ (۲۰۰۴) نتوانستند ارتباط بین مدیریت سود و استقلال هیئت مدیره را ثابت کنند. چندین مطالعه نیز مانند واحد^۷ و همکاران (۲۰۱۹) حاکی از یک رابطه منفی یا بی اهمیت بین استقلال هیئت مدیره و پایداری سود یا کیفیت سود بودند. به طور کلی، مطالعات قبلی نیز یافته های متفاوتی را برای رابطه بین تداوم سود و ترکیب هیئت مدیره ارائه کرده اند.

نوروزی و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی به بررسی "تأثیر جریان نقدی عملیاتی بر بازده سهام و پایداری سود" پرداخته اند. هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر جریان نقدی عملیاتی بر بازده سهام و پایداری سود با استفاده از یک نمونه متشکل از ۱۶۷ شرکت طی سال های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۹ است. نتایج تحقیق نشان می دهد که کیفیت اقلام تعهدی بر رابطه بین سود و جریان نقدی عملیاتی با بازده غیرعادی سهام تأثیر معنی داری دارد.

اسدی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی "بررسی ارتباط بین پایداری سود و واکنش بازار سهام در شرکت های تولیدی بورس اوراق بهادار تهران" پرداخته اند. پس از معرفی عناصر کیفیت سود، پایداری سود و اجزای نقدی و تعهدی آن، سپس ارتباط آنها با واکنش بازار سهام بررسی شد؛ که نتایج تحقیق بیانگر این مطلب است که سود و اجزای آن دارای پایداری بالایی می باشند، اما رابطه معنی داری بین آنها و واکنش بازار سهام (بازده غیرعادی سهام) وجود ندارد.

¹ - Cohen

² - Ahmed

³ - Beasley

⁴ - Alves

⁵ - Jaggi, B.; Leung, S.; Gul

⁶ - Park & Shin

⁷ - Waheed

توموبازه^۱ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به عملکرد نقش هیئت مدیره و شیوه های گزارش پایداری: شواهد مبتنی بر ادراک مدیریتی از اوگاندا پرداختند. تایج مطالعه همچنین نشان می دهد که عملکرد نقش هیئت مدیره به طور قابل توجهی با شیوه های گزارش دهی پایداری مرتبط است. عملکرد نقش هیئت مدیره بیشتر با گزارش پایداری اجتماعی مرتبط است تا گزارش پایداری زیست محیطی و اقتصادی. از نظر نقش های هیئت مدیره، نقش خدماتی بیشتر با شیوه های گزارش دهی پایداری مرتبط است تا نقش کنترلی و استراتژیک هیئت.

لین^۲ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به تاثیر خودشیفتگی و غرور مدیر عامل بر پایداری شرکت و عملکرد شرکت پرداختند. نتایج این مطالعه نشان می دهد که در مقایسه با مدیران عامل خودشیفته، مدیران عامل متعصب تاثیر مثبت CSP را بر عملکرد شرکت افزایش می دهند. به ویژه در ابعاد زیست محیطی و اجتماعی، این تحقیق با نشان دادن اینکه ویژگی های شخصیتی مدیر عامل بر رابطه بین شیوه های پایداری شرکت و عملکرد شرکت تاثیر می گذارد، ادبیات مربوط به خودشیفتگی و غرور مدیر عامل را تقویت می کند.

فرضیه تحقیق

تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر معناداری وجود دارد.

روش پژوهش

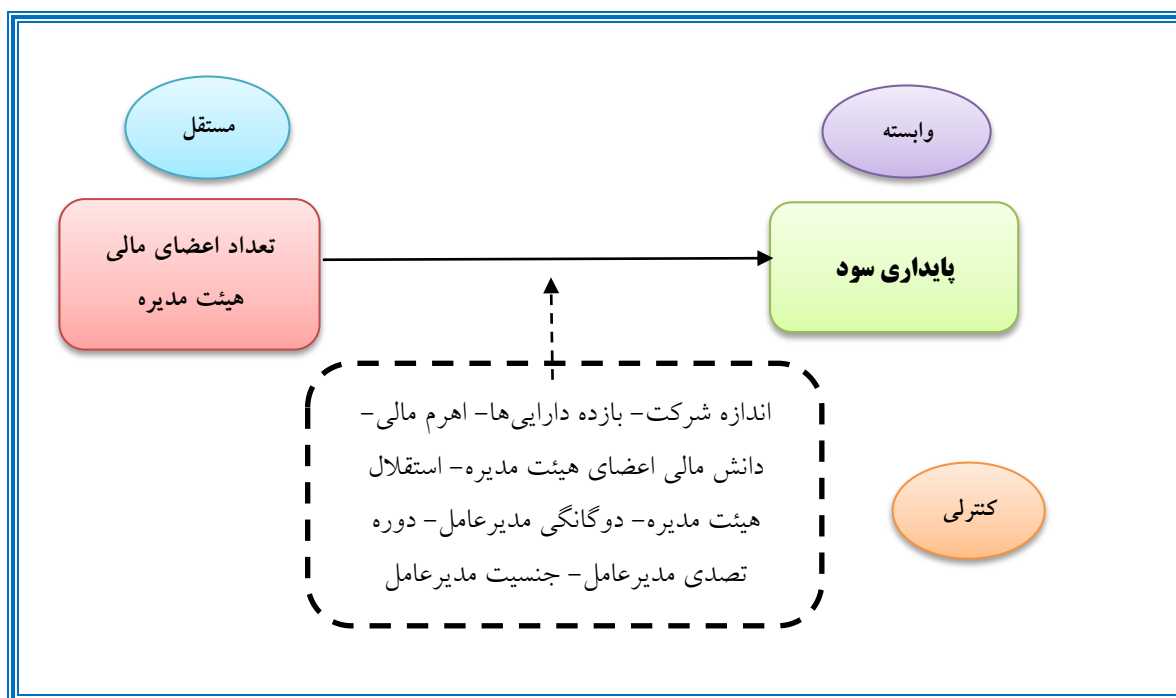
بر اساس هدف، پژوهش های علمی را می توان به سه گروه بنیادی، علمی و کاربردی تقسیم کرد. پژوهش های بنیادی در جستجوی کشف حقایق، واقعیات، شناخت پدیده ها و اشیاء بوده که مرزهای دانش عمومی بشر را توسعه می دهند و قوانین علمی را کشف نموده به تعیین ویژگی ها و صفات یک واقعیت می پردازند. پژوهش های علمی که آن ها را حل مسئله نیز می نامند، مستقیماً برای حل مسئله به کار گرفته می شوند. پژوهش های علمی خصلت موضعی و محلی داشته و از خاصیت تعمیم پذیری برخوردار نیستند. پژوهش کاربردی، پژوهش هایی هستند که با استفاده از زمینه و بستر شناختی و معلوماتی که توسط پژوهش بنیادی فراهم شده برای رفع نیازمندی های بشر مورد استفاده قرار می گیرند، پژوهش حاضر از نظر طبقه بندی بر مبنای هدف، از نوع پژوهش های کاربردی و از نظر ماهیت از نوع پژوهش توصیفی و از نظر نوع داده کمی است. این پژوهش در حوزه تحقیقات اثباتی قرار می گیرد و با توجه به اینکه از اطلاعات تاریخی استفاده می شود در گروه پژوهش های شبه آزمایشی قرار می گیرد (خاکی، ۱۳۸۲).

به طوری که در تبیین مسئله تحقیق عنوان گردید، تحقیق حاضر مبتنی بر مبانی و مفاهیم نظری و شواهد تجربی و در راستای بررسی تاثیر تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود شرکتها (شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران) به انجام رسیده است. بر این اساس تعریف، دسته بندی، اندازه گیری و تعیین ارتباط بین متغیرهای تحقیق و به عبارت بهتر الگوی تحقیق به شرح زیر تبیین گردیده است. در این راستا در ابتدا به صورت گرافیکی الگوی تحقیق یا چارچوب کلی ارتباط بین متغیرها ترسیم گردیده، تعریف و اندازه گیری متغیرها و دسته بندی آن ها انجام شده و نهایتاً رابطه ریاضی بین آن ها تعریف شده است.

با توجه به مفاهیم چارچوب نظری و رابطه بین متغیرهای پژوهش مدل مفهومی پژوهش به شکل زیر می توان طراحی نمود:

¹ - Tumwebaze

² - Lin

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

هدف اعلام شده این پژوهش این است که به دنبال به بررسی تاثیر تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود شرکتها (شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران) است،

مدل آماری:

مدل (۱) برای فرضیه اول و دوم:

$$Sustainability_{it} = \beta_0 + \beta_1 BF_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 LEV_{it} + \beta_4 ROA_{it} + \beta_5 PFAC_{it} + \beta_6 BIND_{it} + \beta_7 Duality_{it} + \beta_8 CEO Tenure_{it} + \beta_9 gender_{it} + \varepsilon_{it}$$

که در روابط فوق:

۱. متغیر وابسته: پایداری سود

۲. متغیرهای مستقل: تعداد اعضای مالی

۴. متغیرهای کنترلی: اندازه شرکت- بازده دارایی‌ها- اهرم مالی- دانش مالی اعضای هیئت مدیره- استقلال هیئت مدیره- دوگانگی مدیرعامل- دوره تصدی مدیرعامل- جنسیت مدیرعامل

جدول ۱- متغیرهای مورد استفاده در مدل‌های رگرسیونی پژوهش

نماد	نوع متغیر	متغیر
Sustainability	وابسته	پایداری سود
BF	مستقل	تعداد اعضای مالی هیئت مدیره
SIZE	کنترلی	اندازه شرکت
LEV	کنترلی	اهرم مالی

نماد	نوع متغیر	متغیر
ROA	کنترلی	بازده دارایی ها
PFAC	کنترلی	دانش مالی اعضای هیئت مدیره
BIND	کنترلی	استقلال هیئت مدیره
Duality	کنترلی	دوگانگی مدیرعامل
CEOTenure	کنترلی	دوره تصدی مدیرعامل
Gender	کنترلی	جنسیت مدیرعامل
ε	-	ضریب خطا که برای هر دوره مستقل می باشد، دارای توزیع نرمال بوده و مستقل از عوامل رگرسیونی می باشد.

متغیرهای این پژوهش به منظور آزمون فرضیه‌ها، به سه گروه متغیرهای مستقل، وابسته و کنترلی تقسیم شده که در ادامه به معرفی دقیق‌تر هر یک از این متغیرها می‌پردازیم؛

۱- متغیرهای مستقل^۱

تعداد اعضای مالی هیئت مدیره

هیات مدیره‌هایی که تعداد مدیران آنها زیاد است میتواند برای شرکت مفید نباشد و هزینه‌های زیادی نیز به همراه داشته باشد. به نظر میرسد هیات مدیره بزرگتر موجب بهبود وظیفه نظارتی خود و در نتیجه اثر بخشی بیشتر میشود، اما از سویی دیگر، ممکن است هیات مدیره بسیار بزرگ شود و متعاقب آن کیفیت ارتباطات موجود در آن نیز تحت تاثیر این موضوع قرار گیرد. (عرب مازار و طاهرخانی، ۱۳۹۰)

اعضای مالی هیئت مدیره شرکت برابر است تعداد اعضای هیئت مدیره در سال جاری است.

۲- متغیر وابسته^۲

پایداری سود

$EARN$ = متغیر وابسته تحقیق پایداری سود در طول دوره‌های تحقیق است. برای سنجش پایداری سود از یک معادله رگرسیونی تک متغیره استفاده شد که در آن سود دوره جاری تابعی از سود دوره ماقبل تلقی شده است. به عبارتی، در این مدل تداوم سود به عنوان نماینده پایداری سود است. این الگو در سال ۲۰۰۲ توسط دجو و دیچو طراحی و ارائه شده است (دجو و دیچو، ۲۰۰۲)

$$EARN_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 ERAN_{it-1} + \varepsilon_{it}$$

که در آن داریم:

$EARN_{it}$: سود دوره جاری قبل از اقلام غیر مترقبه

$ERAN_{it-1}$: سود دوره پیشین قبل از اقلام غیر مترقبه

ε_{it} : باقیمانده مدل رگرسیونی.

¹-Independent Variable

²-Dependent Variable

این آزمون برای کلیه سال‌های دوره تحقیق از طریق داده‌های شرکت‌های نمونه اجرا می‌شود و α_1 (ضریب متغیر مستقل) درجه پایداری سود در طول دوره تحقیق است

۳. متغیرهای کنترلی^۱

اندازه شرکت (SIZE)

برای تعیین اندازه شرکت، در تحقیق‌های مختلف از شاخص‌های متفاوتی استفاده شده است. کروز و مانیکز^۲ (۲۰۱۴) از لگاریتم فروش، النجار^۳ (۲۰۱۳) از لگاریتم مجموع دارایی‌ها و چان و همکاران^۴ (۲۰۱۲) از لگاریتم ارزش بازار سهام استفاده کردند. در تحقیق‌های داخلی نیز، علیقلی و جلیلیان (۱۳۹۱) و نمازی و خواجه‌جوی (۱۳۸۳) از لگاریتم ارزش بازار سهام، فخاری و یوسف‌نژاد (۱۳۸۵) از لگاریتم متوسط کل دارایی‌ها، یعقوب‌نژاد و همکاران (۱۳۸۹) از لگاریتم فروش و حیدرپور و خواجه محمود (۱۳۹۳) از لگاریتم کل دارایی‌ها استفاده کردند. در این تحقیق از رابطه زیر استفاده شده است:

$$SIZE = \ln TA$$

که در رابطه فوق: $SIZE_{it}$: اندازه شرکت i در سال t ; $\ln$: لگاریتم طبیعی؛ AT_{it} : کل دارایی‌های شرکت i در سال t

اهرم مالی

LEV = از طریق تقسیم کل بدهی‌ها بر دارایی‌ها اندازه‌گیری می‌شود (هی و همکاران، ۲۰۱۹).

نسبت بازده دارایی‌ها (ROA): بازده دارایی‌ها: بیانگر کارایی استفاده از دارایی‌هاست و میزان سود به ازای هر ریال از وجوه سرمایه‌گذاری شده در شرکت را نشان می‌دهد (آذربایجانی و همکاران، ۱۳۹۰). بر همین اساس رابطه محاسباتی نسبت فوق به شکل زیر می‌باشد:

$$ROA = \frac{NI}{TA}$$

که در رابطه فوق: ROA: بازده دارایی‌ها؛ NI: سود قبل از مالیات؛ TA: مجموع دارایی‌های شرکت.

دانش مالی اعضای هیئت مدیره (PFAC)

هیئت مدیره برای نظارت بر مدیریت و مشارکت در تصمیم‌گیری نیازمند مهارت‌های متنوع از قبیل حسابداری، اقتصاد، مدیریت مالی و قانون است تا بتواند برافزایش ارزش شرکت مؤثر باشد. فرض زیربنایی این موضوع آن است که اعضای بدون تجربه در دانش مالی یا حسابداری، توانایی کمتری در کشف مشکلات موجود در گزارش‌گری مالی دارند. همچنین وجود یک فرد با تجربه مالی می‌تواند باعث شود دیگر اعضا حساس و هوشیار باشند (کاپلن و مینتون، ۱۹۹۴).

برای سنجش دانش مالی اعضای هیئت مدیره از نوع مدرک تحصیلی استفاده می‌شود. اعضای هیئت مدیره‌ای که دارای مدرک مدیریت، اقتصاد و حسابداری هستند را میتوان به عنوان اعضای هیئت مدیره دارای دانش مالی طبقه‌بندی نمود (شی‌هوالی و همکاران، ۲۰۱۶).

¹-Control Variables

²-Kroes and Manikas

³-Al-Najjar

⁴-Chan and et al

استقلال هیئت مدیره (BIND)

این درصد از مدیران مستقل به تعداد کل مدیران در هیئت مدیره شرکت در طول سال جاری است. حسنین (۲۰۲۲)

دوگانگی مدیرعامل (Duality)

متغیر مجازی است اگر مدیرعامل همزمان عضو هیئت مدیره باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر. حسنین (۲۰۲۲)

دوره تصدی مدیرعامل (CEOTenure)

در این پژوهش برای سنجش دوره تصدی مدیرعامل به عنوان متغیر کنترلی، از تعداد سال هایی که مدیرعامل در یک شرکت حضور داشته است، استفاده می شود (گلدمن و همکاران، ۲۰۱۷؛ علی و ژانگ، ۲۰۱۵).

جنسیت مدیرعامل (Gender)

متغیر دو وجهی بوده کاه بیانگر تنوع جنسیتی در هیات مدیره است. در صورت وجود حداقل یک زن در هیئت مدیره عدد یک و در غیر اینصورت برابر با صفر خواهد بود (چن و همکاران، ۲۰۱۶)

جدول ۲- متغیرهای مورد استفاده در مدل های رگرسیونی پژوهش

متغیر	نماد	نوع متغیر	نحوه اندازه گیری
پایداری سود	sustainability	وابسته	از طریق باقیمانده مدل زیر بدست می آید: $EARN_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 ERAN_{it-1} + \varepsilon_{it}$
تعداد اعضای مالی هیئت مدیره	BF	مستقل	برابر تعداد اعضای مالی هیئت مدیره در سال جاری
اندازه شرکت	SIZE	کنترلی	لگاریتم طبیعی مجموع دارایی ها
اهرم مالی	LEV	کنترلی	نسبت کل بدهی به مجموع دارایی ها در سال جاری
بازده دارایی ها	ROA	کنترلی	سود قبل از مالیات / کل دارایی های
دانش مالی اعضای هیئت مدیره	PFAC	کنترلی	اعضای هیئت مدیره ای که دارای مدرک مدیریت، اقتصاد و حسابداری هستند یک در غیر اینصورت صفر
استقلال هیئت مدیره	BIND	کنترلی	درصد از مدیران مستقل به تعداد کل مدیران در هیئت مدیره شرکت
دوگانگی مدیرعامل	Duality	کنترلی	متغیر مجازی است اگر مدیرعامل همزمان عضو هیئت مدیره باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر
دوره تصدی مدیرعامل	CEOTenure	کنترلی	تعداد سال هایی که مدیرعامل در یک شرکت حضور داشته
جنسیت مدیرعامل	Gender	کنترلی	در صورت وجود حداقل یک زن در هیئت مدیره عدد یک و در غیر اینصورت برابر با صفر

در این تحقیق، داده های تاریخی ۷ ساله ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۰ با استفاده از رگرسیون خطی مرکب، مبتنی بر تحلیل داده های تابلویی به روش پنل دیتا برآورد می شود.

این پژوهش از نظر ماهیت توصیفی و از نظر هدف کاربردی از نوع همبستگی می باشد. همبستگی، شامل کلیه پژوهشاتی است که در آنها سعی می شود رابطه بین متغیرهای مختلف با استفاده از ضریب همبستگی، کشف و تعیین شود. سپس به منظور محاسبات مربوط به فرضیات و آزمون آن ها از نرم افزارهای EViews و Excel استفاده می شود.

یافته های پژوهش

این پژوهش به بررسی تاثیر تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود شرکتها (شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران) می پردازد. در فصل قبل ابتدا تعریفی از پژوهش ارائه شد. سپس با تعریف فرضیه، فرضیه های پژوهش بیان شد که منجر به تعریف متغیرهای پژوهش، شامل دودسته متغیرهای مستقل وابسته گردید. بعد از آن جامعه آماری و روش گردآوری داده ها بیان شد. در نهایت در قسمت روش تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها به بیان روش های آزمون فرضیه ها، آزمون های ضریب همبستگی پیرسون، آزمون F لیمر، آزمون هم خطی، آزمون برش پاگان و گودفری و آزمون F و t پرداخته شد.

در پژوهش حاضر ابتدا آمارهای توصیفی برای متغیرهای مدل رگرسیون ارائه می شود. شاخص های توصیف داده ها، شامل شاخص های مرکزی (مانند میانگین و میانه)، شاخص های پراکندگی (مانند واریانس و انحراف معیار) و شاخص های شکل توزیع (مانند شاخص چولگی و کشیدگی) برای تک تک متغیرهای پژوهش محاسبه خواهد شد. این آمارها شمای کلی از تک تک متغیرهای مدل به دست می دهد. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش که با استفاده از داده های ۱۳۴ شرکت فعال در بورس اوراق بهادار تهران، طی دوره های زمانی بین سال های ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۰ اندازه گیری شده اند، شامل تعداد مشاهدات، میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر، ضریب چولگی و ضریب کشیدگی است که در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۳- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

پنل الف - متغیرهای پیوسته								
نام متغیر	نماد	تعداد مشاهدات	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی کشیدگی
پایداری سود	Sustainability	۹۳۱	۰،۰۲۸۶	۰،۰۲۶۱	۱،۸۶۸	-۱،۸۷۶۴	۰،۲۴۳۵	۰،۹۱۱۶
تعداد اعضای مالی هیئت مدیره	BF	۹۳۱	۲،۷۱۲۱	۳	۵	۲	۰،۷۰۳۹	۰،۸۷۶۵
اندازه شرکت	SIZE	۹۳۱	۱۴،۳۱۲۵	۱۴،۱۴۹۴	۱۹،۷۷۳۹	۱۰،۴۹۲۵	۱،۴۸۷۲	۰،۸۱۲۱
اهرم مالی	LEV	۹۳۱	۰،۵۷۶۳	۰،۵۹۳۵	۱،۵۶۵۶	۰،۰۱۲۷	۰،۲۲۳۲	-۰،۰۲۲۴

پنل الف - متغیرهای پیوسته									
نام متغیر	نماد	تعداد مشاهدات	میانگین	میان	حد اکثر	حداقل	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
بازده داراییها	ROA	۹۳۱	۰,۱۳۲	۰,۱۱۲۳	۰,۶۲۳۴	-۰,۳۲۶۹	۰,۱۳۶۲	۰,۴۴۴۸	۴,۰۹۳۹
دانش مالی اعضای هیئت مدیره	PFAC	۹۳۱	۰,۵۰۳۸	۱	۱	۰	۰,۵۰۰۳	-۰,۰۱۵	۱,۰۰۰۲
استقلال هیئت مدیره	BIND	۹۳۱	۰,۵۹۳۴	۰,۶۰۰	۱	۰	۰,۱۳۵۷	-۰,۰۹۶۹۶	۶,۰۹۹۸
دوگانگی مدیرعامل	Duality	۹۳۱	۰,۵۱۹۹	۱	۱	۰	۰,۴۹۹۹	-۰,۰۷۹۵	۱,۰۰۰۶۳
دوره تصدی مدیرعامل	CEOTenure	۹۳۱	۳,۵۹۶۱	۳	۱۱	۱	۲,۶۴۳۳	۱,۰۰۷۹۵	۳,۴۶۲۸
جنسیت مدیرعامل	Gender	۹۳۱	۰,۱۱۳۹	۰	۱	۰	۰,۳۱۷۸	۲,۴۳۱۴	۶,۹۱۱۵
پنل ب - متغیرهای دو ارزشی									
نام متغیر	نماد	نوع طبقه	فراوانی	درصد فراوانی					
دانش مالی اعضای هیئت مدیره	PFAC	۱	۴۶۹	۵۰,۴٪					
		۰	۴۶۲	۴۹,۶٪					
دوگانگی مدیرعامل	Duality	۱	۴۸۴	۵۲,۰٪					
		۰	۴۴۷	۴۸,۰٪					
جنسیت مدیرعامل	Gender	۱	۱۰۶	۱۱,۴٪					
		۰	۸۲۵	۸۸,۶٪					

یکی از مهم‌ترین مشکلات عمده در تحلیل داده‌های مالی، وجود ریشه واحد است. وجود ریشه‌های واحد به معنی نامانای بودن داده‌ها است و این امر به بروز مشکلاتی در اعتبار آزمون‌های انجام‌شده منجر می‌شود. به عبارتی اگر متغیرها مانا نباشند دچار رگرسیون کاذب می‌شویم؛ بنابراین قبل از برآورد مدل، برای اطمینان از ساختگی نبودن و در پی آن داشتن نتایج نامطمئن، لازم است از مانا بودن متغیرها اطمینان حاصل کنیم. آزمون ریشه واحد، یکی از معمول‌ترین آزمون‌هایی است که برای تشخیص مانایی متغیرها مورد استفاده قرار می‌گیرد که برای این منظور از روش لوین، لین و چو (Levin, Lin & Chu) استفاده شده است.

فرض صفر: ریشه واحد وجود دارد و متغیر موردنظر نامانا است.

فرض مقابل: ریشه واحد وجود ندارد و متغیر موردنظر مانا است.

جدول ۴- نتایج آزمون مانایی برای متغیرهای مدل‌ها

متغیرها	نماد	لین، لین و چو	نتایج
		آماره	احتمال
پایداری سود	Sustainability	-۱۵,۴۹۲	۰,۰۰۰ مانا
تعداد اعضای مالی هیئت مدیره	BF	-۱۰,۴۰۶	۰,۰۰۰ مانا
اندازه شرکت	SIZE	-۱۷,۸۳۲	۰,۰۰۰ مانا
اهرم مالی	LEV	-۲۴۷,۱۹۷	۰,۰۰۰ مانا
بازده داراییها	ROA	-۲۴,۵۲۱	۰,۰۰۰ مانا
دانش مالی اعضای هیئت مدیره	PFAC	-۴,۴۹۶	۰,۰۰۰ مانا
استقلال هیئت مدیره	BIND	-۲۵,۵۱۸	۰,۰۰۰ مانا
دوگانگی مدیرعامل	Duality	-۵,۷۶۵	۰,۰۲۱ مانا
دوره تصدی مدیرعامل	CEOTenure	-۴۰,۶۱۱	۰,۰۰۰ مانا
جنسیت مدیرعامل	Gender	-۸,۳۸۵	۰,۰۰۰ مانا

* p-value (prob)

با توجه به اهمیت نرمال بودن جملات خطا در مدل پژوهش از آزمون جاکو برا استفاده می‌شود:

جدول ۵- نتایج آزمون جاکو برا

نام متغیر	تعداد	آماره	سطح معناداری
مدل اول	۹۳۱	۲۳/۳۶۸	۰/۰۰۰

عدم وجود خود همبستگی جمله خطا (باقیمانده‌ها)

این فرض مدل کلاسیک رگرسیون خطی بیان می‌دارد که بین جملات باقیمانده رگرسیون، همبستگی وجود نداشته باشد. برای بررسی استقلال باقیمانده‌ها از آزمون خود همبستگی سریالی بروش-گادفری^۱ استفاده شده است که فرضیه‌های آن به شرح زیر است:

$$H_0: \left\{ \begin{array}{l} \text{عدم وجود خود همبستگی جمله خطا} \\ \text{وجود خود همبستگی جمله خطا} \end{array} \right.$$

$$H_1: \left\{ \begin{array}{l} \text{عدم وجود خود همبستگی جمله خطا} \\ \text{وجود خود همبستگی جمله خطا} \end{array} \right.$$

¹ - Breusch-Godfrey

نتایج حاصل از آزمون خود همبستگی سریالی بروش-گادفری نشان می دهد که با توجه به اینکه در سطح اطمینان ۹۵٪ مقدار احتمال آماره F ، در مدل پژوهش بیشتر ۵٪ می باشد بنابراین می توان فرض صفر را در مدل تأیید کرد لذا می توان گفت که فرض عدم وجود خود همبستگی جزء خطا در مدل پژوهش برقرار است.

جدول ۶- آزمون همبستگی سریالی LM

نام متغیر	نوع آماره	احتمال آماره	سطح معناداری
مدل اول	$F(2, 919)$	۸/۱۰۶	۰/۰۰۰

جدول ۷- آزمون بروش-پاگان-گودفری

نام متغیر	نوع آماره	احتمال آماره	سطح معناداری
مدل	$F(9, 921)$	۳/۸۵۳	۰/۰۰۰

در این آزمون فرض بر ناهمسانی واریانس باقیمانده ها است که با توجه به جدول فوق و معنادار بودن مدل پژوهش، فرضیه ما مبنی بر وجود همسانی واریانس در مدل پژوهش پذیرفته نمی شود، الگو دارای ناهمسانی واریانس می باشد و نمی توان از رگرسیون خطی استفاده نمود و نیاز به استفاده از روش حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS) است.

هم خطی به معنای وجود رابطه شدید بین متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل است. در صورت وجود هم خطی، ضرایب برآوردی الگو دارای خطای معیار بالایی خواهد بود و در نتیجه این مسأله باعث می شود که تعداد متغیرهای معنی دار در معادله کاهش یابد. در این معادله برای بررسی عدم وجود هم خطی از معیار عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد. وقتی که شاخص تورم واریانس کمتر از ۱۰ باشد، نشان دهنده عدم وجود هم خطی است. نتایج حاصل از این آزمون نشان می دهد؛ که میزان تورم واریانس متغیرهای مستقل و کنترلی در حد مجاز خود قرار داشته و لذا از این بابت مشکلی وجود ندارد.

جدول ۸- نتایج حاصل از آزمون عدم وجود هم خطی بین جملات توضیحی در مدل پژوهش

متغیر	نماد	واریانس ضریب	عامل تورم واریانس
تعداد اعضای مالی هیئت مدیره	BF	۰,۹۱۴۵۵۷۷۸	۱,۰۹۳۴۲۴۶۳
اندازه شرکت	SIZE	۰,۹۶۲۷۴۱۹۳	۱,۰۳۸۶۹۹۹۶
اهرم مالی	LEV	۰,۷۹۴۹۱۲۷۲	۱,۲۵۷۹۹۹۷۴
بازده داراییها	ROA	۰,۷۸۸۶۹۰۳۹	۱,۲۶۷۹۲۴۶۷
دانش مالی اعضای هیئت مدیره	PFAC	۰,۹۱۲۶۷۶۵۷	۱,۰۹۵۶۷۸۳۹
استقلال هیئت مدیره	BIND	۰,۹۸۲۷۲۱۳۸	۱,۰۱۷۵۸۲۴۲
دوگانگی مدیرعامل	Duality	۰,۹۸۶۵۰۸۷۱	۱,۰۱۳۶۷۵۷۹
دوره تصدی مدیرعامل	CEOTenure	۰,۹۸۱۷۸۵۱۷	۱,۰۱۸۵۵۲۷۶
جنسیت مدیرعامل	Gender	۰,۹۹۲۶۸۸۴۲	۱,۰۰۷۳۶۵۴۴

این فرض مدل کلاسیک رگرسیون خطی بیان میدارد که بین جملات باقیمانده رگرسیون، همبستگی وجود نداشته باشد. برای بررسی استقلال باقیمانده ها از آماره دورین واتسون استفاده شده است. اگر مقدار آماره دورین واتسون نزدیک به عدد دو باشد، استقلال باقیمانده ها پذیرفته می شود؛ اما اگر این آماره خارج از محدوده مجاز (۲/۵، ۱/۵) باشد، به منظور رفع خودهمبستگی از تکنیک تأخیر (وقفه) زمانی مرتبه اول $AR(1)$ استفاده می شود. نتایج تخمین مدل های پژوهش نشان می دهد، میزان این آماره در مدل در محدوده مجاز خود قرار دارند و لذا دلیلی برای رد عدم وجود خودهمبستگی بین جملات باقیمانده وجود ندارد. به عبارت دیگر، فرض عدم وجود خودهمبستگی جزء خطا در مدل های مورد استفاده در پژوهش برقرار است.

جدول ۹- نتایج حاصل از آزمون عدم وجود خودهمبستگی جزء خطا

مدل پژوهش	نوع آماره	مقدار آماره
مدل اول پژوهش	دورین-واتسون	۱/۸۷۳

جدول ۱۰- نتایج آزمون F لیمر برای مدل اول

آماره آزمون	درجه آزادی	مقدار p	نتیجه
۴/۴۲۲	(۱۳۳، ۷۸۹)	۰/۰۰۰	استفاده از داده های تابلویی

همان گونه که در جدول فوق مشاهده می شود فرض صفر مبنی بر برابری همه اثرات خاص شرکت ها در مورد مدل اول رد می شود ($p < ۰/۰۵$). این بدان معنی است که نمی توان مدل اول را با روی هم ریختن داده های مربوط به شرکت های مورد مطالعه و به روش Pooling تخمین زد بلکه باید از روش داده های پانل استفاده کرد. به عبارتی کارآمدی برآورد مدل اول با استفاده از داده های پانل برای ۱۳۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مشخص می شود.

جدول ۱۱- نتایج آزمون هاسمن برای مدل اول

آماره آزمون	درجه آزادی	مقدار p	نتیجه
۱۷/۶۰۷	۹	۰/۰۴۰	استفاده از مدل اثرات ثابت

همان گونه که در جدول فوق مشاهده می شود فرض صفر کاراتر بودن مدل اثرات تصادفی برای شرکت های مورد مطالعه رد نمی شود ($p > ۰/۰۵$). به عبارتی نتایج بیانگر تأیید اثرات ثابت در برابر اثرات تصادفی است بنابراین مدل اول برای ۱۳۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران باید به صورت اثرات ثابت تخمین زده شود.

جدول ۱۳- نتایج بررسی ضرایب جزئی (مدل اول) با روش تصادفی با توجه به ناهمسانی

متغیر وابسته: سرمایه گذاری در نیروی کار، تعداد دوره: ۷، تعداد تقاطع: ۱۳۳، تعداد ترکیب موزون:

۹۳۱

$\text{Sustainability}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{BF}_{i,t} + \beta_2 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_3 \text{LEV}_{i,t} + \beta_4 \text{ROA}_{i,t} + \beta_5 \text{PFAC}_{i,t} + \beta_6 \text{BIND}_{i,t} + \beta_7 \text{Duality}_{i,t} + \beta_8 \text{CEOTenure}_{i,t} + \beta_9 \text{Gender}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$						
متغیرها	نماد	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	احتمال	نتیجه
ضریب ثابت	C	-۰,۴۴۷۱	۰,۱۰۰۸	-۴,۴۳۵۰	۰,۰۰۰۰	معنادار
تعداد اعضای مالی هیئت مدیره	BF	۰,۰۰۳۱	۰,۰۰۱۴	۲,۱۹۴۰	۰,۰۲۸۵	معنادار
اندازه شرکت	SIZE	۰,۰۲۸۳	۰,۰۰۶۷	۴,۲۰۶۰	۰,۰۰۰۰	معنادار
اهرم مالی	LEV	-۰,۰۳۲۲	۰,۰۱۲۷	-۲,۵۳۳۸	۰,۰۱۱۵	معنادار
بازده داراییها	ROA	۰,۲۲۷۵	۰,۰۳۵۱	۶,۴۷۷۸	۰,۰۰۰۰	معنادار
دانش مالی اعضای هیئت مدیره	PFAC	۰,۰۰۹۴	۰,۰۰۱۹	۵,۰۰۷۸	۰,۰۰۰۰	معنادار
استقلال هیئت مدیره	BIND	۰,۰۱۷۲	۰,۰۰۸۵	۲,۰۲۹۶	۰,۰۴۲۸	معنادار
دوگانگی مدیرعامل	Duality	۰,۰۰۱۷	۰,۰۰۲۴	۰,۶۹۷۵	۰,۴۸۵۷	عدم تایید
دوره تصدی مدیرعامل	CEOTenure	-۰,۰۰۰۲	۰,۰۰۱۱	-۰,۱۶۹۷	۰,۸۶۵۳	عدم تایید
جنسیت مدیرعامل	Gender	۰,۰۰۳۷	۰,۰۰۳۸	۰,۹۷۳۱	۰,۳۳۰۹	عدم تایید
وقفه مدل	Res(-1)	۰,۰۲۸۳	۰,۰۰۶۷	۴,۲۰۶۰	۰,۰۰۰۰	معنادار
آماره دورین-واتسون	Durbin-Watson stat		۱/۸۷۳			
آماره F	F-statistic		۹/۴۶۸			
احتمال (آماره F)	Prob(F-statistic)		۰,۰۰۰			
ضریب تعدیل شده تعیین	Adjusted R-squared		۰/۵۷۷			
ضریب تعیین	R-squared		۰/۷۴۱			

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بررسی اعتبار و قدرت الگو:

آزمون F: در یک معادله رگرسیون چند متغیره، چنانچه هیچ رابطه‌ای میان متغیر وابسته و متغیرهای مستقل وجود نداشته باشد، باید تمامی ضرایب متغیرهای مستقل در معادله، مساوی صفر باشند. از این رو، باید معنادار بودن معادله رگرسیون مورد آزمون قرار گیرد. این کار با استفاده از آماره F انجام می‌شود. همان‌طور که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، مقدار آماره F و سطح معناداری مربوط به این آماره، بیانگر این است که فرضیه صفر آماری که همان بی-معنا بودن کل مدل (صفر بودن تمام ضرایب) است، رد می‌شود و مدل رگرسیون برآورد شده، در کل معنادار است. ضریب تعیین R²: معیاری است که قدرت رابطه میان متغیر وابسته و متغیرهای مستقل را تشریح می‌کند. مقدار این ضریب در واقع مشخص کننده آن است که چند درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل توضیح داده می‌شود. در این مدل، ضریب تعیین برابر با ۰/۷۱۹ است؛ یعنی ۷۱٫۹٪ از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل قابل توضیح است.

ضریب تعیین تعدیل شده: این ضریب با ضریب تعیین برابر نیست، احتمالاً از دلایل وجود تفاوت بین میزان ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیلی وجود متغیرهای اضافی است که با داشتن اثر معنادار بر متغیر وابسته موجب کاهش کاذب در ضریب تعیین شده باشند.

بررسی اعتبار باقیمانده‌ها:

خودهمبستگی: نتایج حاصل از بررسی خودهمبستگی جملات خطا با استفاده از آماره دوربین واتسون انجام می‌گیرد که با توجه به این که آماره به دست آمده در دامنه ۱/۵ و ۲/۵ قرار دارد، بیانگر نبود خودهمبستگی بین خطاهای مدل است.

نتیجه:

آزمون t: با توجه به مقدار مثبت ضریب رگرسیونی تعداد اعضای مالی هیئت مدیره می‌توان نتیجه گرفت تعداد اعضای مالی هیئت مدیره با پایداری سود، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت (مستقیم) معناداری دارد ($p < 0/05$). فرضیه اول مورد تأیید می‌باشد.

نتایج نشان می‌دهد که در سطح اطمینان ۹۵٪ مقادیر t به استثنای متغیر دوره تصدی مدیرعامل، دوگانگی مدیرعامل و جنسیت مدیرعامل برای تمام متغیرها در ناحیه رد فرض صفر قرار می‌گیرد یعنی به جزء متغیرهای یاد شده، مابقی متغیرها در مدل معنی دار هستند. نتایج حاصل از متغیرهای کنترلی نشان می‌دهد که اندازه شرکت، بازده دارایی‌ها، دانش مالی اعضای هیئت مدیره و استقلال هیئت مدیره تأثیر مثبت و معناداری بر پایداری سود دارند. همچنین نتایج نشان می‌دهد که اهرم مالی تأثیر منفی و معناداری بر پایداری سود دارد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر باهدف بررسی تاثیر تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود شرکتها (شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران) شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران صورت گرفته است. روش پژوهش، توصیفی همبستگی با رویکرد کاربردی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر که از ابتدای سال ۱۳۹۴ تا پایان سال ۱۴۰۰ مورد بررسی قرار گرفته‌اند عبارت است از تمام شرکت‌های غیرمالی لیست شده که در بورس تهران قرار داشتند، در این تحقیق از روش نمونه گیری حذف سیستماتیک استفاده شده است. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار

Excel و Eviews8 استفاده شده است. در این پژوهش از آزمون کلموگراف اسمیرنوف جهت مشخص کردن نرمال یا غیرنرمال بودن داده‌ها استفاده شد؛ که با توجه به نرمال بودن داده‌ها و با توجه به آزمون F لیمر و هاسمن سه تا مدل دارای پانل دیتا به روش اثرات تصادفی تخمین زده شدند؛ و همچنین سه مدل دارای ناهمسانی واریانس می‌باشند. در ادامه به گزارش نتایج و یافته‌های پژوهش پرداخته می‌شود.

فرضیه ۱: تعداد اعضای مالی هیئت مدیره بر پایداری سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر معناداری وجود دارد

با توجه به مقدار مثبت ضریب رگرسیونی تعداد اعضای مالی هیئت مدیره می‌توان نتیجه گرفت تعداد اعضای مالی هیئت مدیره با پایداری سود، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه مثبت (مستقیم) معناداری دارد ($p < 0.05$). فرضیه مورد تأیید می‌باشد.

شناسایی مدیریت سود و پایداری آن برای استفاده کنندگان از صورت‌های مالی جهت ارزیابی عملکرد دوره جاری، پیش‌بینی سودآوری آتی و همچنین تعیین ارزش شرکت از اهمیت به سزایی برخوردار است. مدیریت سود به عنوان فرآیند برداشتن گام‌های آگاهانه در محدوده اصول پذیرفته شده حسابداری برای رساندن سود گزارش شده به سطح سود مورد نظر تعریف شده است، عمل نزدیک کردن سود گزارش شده به سطح سود هدف از طریق دست کاری حسابداری انجام می‌گیرد. صورت‌های مالی از نظر قرار گرفتن در چارچوب استانداردهای حسابداری مشکلی نداشته و حساب‌برسان از این منظر نمی‌توانند بر صورت‌های مالی اشکال بگیرند ولی با توجه به این که سود یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تصمیم‌گیری‌هاست، لذا، آگاهی استفاده-کنندگان از قابلیت اتکای رقم سود می‌تواند آنها را در انتخاب تصمیمات بهتر یاری کند. به نظر می‌رسد که مدیرعامل‌ها و اعضای هیئت مدیره دارای دانش مالی، توانایی بیشتری برای دستکاری و مدیریت سود داشته باشند ولی ممکن است انگیزه لازم برای انجام این کار را نداشته باشند. پس بررسی تأثیر دانش مالی مدیرعامل بر مقوله مدیریت سود می‌تواند از اهمیت ویژه‌ای برای استفاده-کنندگان از اطلاعات مالی شرکت‌ها جهت اتخاذ تصمیمات منطقی به منظور سرمایه‌گذاری برخوردار باشد.

این پژوهش با نتایج، ترموبازه و همکاران (۲۰۲۲)، لین و همکاران (۲۰۲۲)، الزاری و همکاران (۲۰۲۱) و عباس و همکاران (۲۰۲۰) همسو می‌باشد.

در فرآیند انجام یک تحقیق علمی، ممکن است مجموعه شرایط و مواردی وجود داشته باشند که خارج از کنترل محقق باشد. تحقیق حاضر نیز از این قاعده مستثنی نبوده و محدودیت‌های حاکم بر تحقیق حاضر به شرح زیر می‌باشند:

- ۱) عدم افشا و طبقه بندی کامل و مناسب از اجزای سود در یادداشتهای پیوست صورت های مالی که باعث کاهش کیفیت مقایسه ای اقلام شده است و بر نتایج پژوهش اثر گذاشته تعمیم نتایج را با محدودیتهایی همراه می‌سازد.
- ۲) شرایط، سیاسی اقتصادی و فرهنگی کشور و جو روانی حاکم بر بورس اوراق بهادار تهران و سطح آگاهی افراد مشارکت کننده در بازار سرمایه بر عرضه و تقاضا، مبادلات و رونق یا رکود بازار تأثیر گذاشته و متغیرهای اصلی الگوهای پژوهش مثل قیمت و بازده سهام و سود شرکتها را تحت تأثیر قرار می‌دهد از این رو، این عوامل ممکن است شود که تغییرات قیمت سهام تحت تأثیر عواملی غیر از اخبار خوب یا بد پیرامون موجب سود باشد.

۳) از آنجایی که برای انتخاب نمونه از میان شرکت‌های جامعه آماری، ویژگی‌هایی که در فصل سوم به آن‌ها اشاره شد مبنا قرار گرفته است، لذا تعمیم نتایج تحقیق به آن گروه از شرکت‌هایی که دارای ویژگی متفاوتی با نمونه هستند، باید با احتیاط صورت پذیرد.

۴) مشکلات مربوط به جمع‌آوری اطلاعات بخصوص مشکلات دسترسی به صورت‌های مالی و یادداشت‌های پیوست شرکت‌های جامعه آماری و در نهایت عدم پشتیبانی مراکز پژوهشی و علمی از تحقیقات انجام شده. در این قسمت مبتنی بر تحلیل روابط بین متغیرها و نتیجه‌گیری انجام شده در ارتباط با فرضیات تحقیق، پیشنهاد‌های محقق در دو بخش کاربردی و توصیه برای تحقیقات آتی عنوان شده‌اند:

پیشنهاد‌های برآمده از تحقیق

✓ با توجه به فرضیه تحقیق: هیئت مدیره باید با اتخاذ تصمیماتی باهدف بهبود شیوه‌های گزارش دهی پایداری و تأمین منابع لازم مانند بودجه برای آموزش کارکنان در استانداردهای گزارش دهی پایداری، حمایت لازم را از مدیریت ارائه کند. سیاست‌گذاران ممکن است از شرکت‌ها بخواهند که گزارش‌های پایداری را سالانه تهیه کنند.

✓ با توجه به اهمیت نقش مدیران مالی در افزایش کیفیت سود، به سهامداران پیشنهاد می‌شود توجه بیشتری به این امر نموده و با ارائه راهکارهایی، عملکرد مدیران مالی در ترکیب هیأت مدیره را تقویت نمایند. به عنوان مثال، عضویت مدت زمان طولانی مدیران مالی در ترکیب هیأت مدیره ممکن است استقلال آنان را خدشه‌دار کند و اثربخشی آنها را کاهش دهد.

پیشنهاد‌هایی برای تحقیقات آتی

در حوزه پژوهشی به محققان آتی پیشنهاد می‌شود که در موضوعات زیر به تحقیق بپردازند.

۱- یکی از محدودیت‌های این تحقیق عدم استفاده از رگرسیون در سطح شرکت (رگرسیون سری زمانی) به دلیل کوتاه بودن سری زمانی هر شرکت بوده است. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که در سال‌های آتی با در اختیار داشتن اطلاعات لازم برای انجام تحقیق مشابه در بازه زمانی طولانی‌تر، این تحقیق با استفاده از رگرسیون در سطح هر شرکت انجام گردد.

۲- داده‌های استخراج شده از صورت‌های مالی شرکت‌ها از بابت تورم تعدیل نگردیده‌اند. لذا پیشنهاد می‌شود که آیندگان در بررسی‌های خود از تعدیل اطلاعات مذکور استفاده کنند که ممکن است نتایجی متفاوت از نتایج فعلی حاصل شود.

منابع

آذری، ع، محسن، ک. ۱۳۹۴. بررسی معیارهای مالی ارزیابی عملکرد مدیریت در ارزش آفرینی برای سهامداران با تاکید بر معیارهای اقتصادی، حسابداری، شماره ۲۰۰، ۳-۱۱.

براتلو، ف. ۱۳۸۶. مسئولیت اجتماعی بانکها، فصلنامه پژوهش، شماره ۴۴، ۱۰۸-۹۳.

پوردهقان، ع، حمیدیان پور، ف. ۱۳۹۱. بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی بانک بر عملکرد بانک‌ها، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

مشکی م، مهدی؛ نجفی، ع. ا و البرزی، م. ۱۳۹۵. اثر واسطه ای عملکرد مالی بر رابطه بین مسئولیت اجتماعی و ساختار مالکیت، نخستین کنفرانس بین المللی پارادیم های نوین مدیریت هوشمندی تجاری و سازمانی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی،

سلیمی، ا. ۱۳۹۶. رابطه عملکرد حرفه ای با مسئولیت اجتماعی و پاسخگویی فردی: نقش میانجی گر فرهنگ خدمتگزاری. عملکرد در علوم و فناوری. ۹ (۲)

رضازاده، م؛ سلطانی، م. ۱۳۹۵. اثر واسطه ای عملکرد مالی در رابطه بین مسئولیت اجتماعی و ساختار مالکیت نهادی، پنجمین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت و دومین کنفرانس کارآفرینی و نوآوری های باز، تهران، همایشگران مهر اشراق

سلطانی، م، صادقی، غ، معین الدین، م. ۱۳۹۵. بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی سازمان بر مطالبات موسسات مالی کارکنان، سال سوم، شماره ۹، ص ۱-۲۰.

طوری، س؛ عباس پور، م. ۱۳۹۲. بررسی تاثیر عملکرد اجتماعی بانک بر عملکرد مالی آن در بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (مطالعه موردی بانک های خدماتی) دومین کنفرانس بین المللی مدیریت، کارآفرینی و توسعه اقتصادی، قم، دانشگاه پیام نور.

Amado, C., A., F., Santos, S., P., Marques, P., M. 2018. Integrating the Data Envelopment Analysis and the Balanced Scorecard approach for enhanced performance assessment. *Omega*, 40, 390-403.

Clifton, P., Dammina, A. and L. Vincent. 2014. Minority report in fraud detection: Classification of skewed data. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter*, Vol. 6, pp. 50-59.

Desai, M.A., and D. Dharmapala. 2016. Corporate tax avoidance and high-powered incentives. *Journal of Financial Economics*, Vol. 79, pp. 145-179.

Dowling, G. 2014. The Curious Case of Corporate Tax Avoidance is it Irresponsibility? *Journal of Business Ethics*, Vol. 124, pp. 173-184.

Doyel, E. and J. Hughes. 2014. Ethics in Practice: A Study of the Effect of Practitioner Firm Size. *Journal of Business Ethics*, Vol. 122, pp. 623-641.

Dyren, S. D., Hanlon, M. and E. L. Maydew. 2018. Long-Run Corporate Tax Avoidance. *Accounting Review*, Vol. 83, No. 1, pp. 61-82.

Fieldman, D. C. 2014. The devil is in the details: converting good research in to publishable articles. *Journal of Management*, Vol. 30, pp. 1-6.

Gardberg, Naomi A and Charles J Fombrun. 2018. Corporate citizenship: creating intangible assts across institutional environments. *Academy of Management Review*, Vol. 31, No. 2, pp. 329-346.

Gil-Saura, I., Frasset-Deltoro, M., & Cervera-Taulet, A. 2009. The Value of B2B Relationships. *Industrial Management & Data Systems*, 109 (5), 593-609.

Helm, S. 2007. One Reputation or Many? Comparing Stakeholders' Perceptions of Corporate Reputation. *Corporate Communications: An International Journal*, 12 (3), 238-254.

Higgins, J.A. 2006. Brand Equity & College Athletics: Investigating The Effects Of Brand Uncertainty Situations On Consumer-Based Brand Equity (Doctoral

dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses Database. (UMI No. AAT 3226349).

Hillenbrand, C., & Money, K. 2019. Segmenting stakeholders in terms of corporate responsibility: Implications for reputation management. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, 17(2), 99-105

Hosany, S., & Martin, D. 2019. Self-image congruence in consumer behavior. *Journal of Business Research*, 65(5), 685-691

Hossain, S. & M.R. Khan. 2016. Corporate Social Responsibility (CSR) in Banking Sector: An Empirical Study on the Hong Kong and Shanghai Banking Corporation (HSBC) Limited. *IOSR Journal of Business and Management*, 18(4).

Investigating the Impact of Social Responsibility on Requests and Financial Performance of Banks (Evidence from Tehran Stock Exchange)

Hassan Ahmadi¹

Zahra Mahinni²

Mohamadreza Kanani³

Reza Tangestani Mekan⁴

Abstract

The purpose of this study was to investigate the effect of social responsibility on the claims and financial performance of banks operating in the Tehran Stock Exchange. This research is a quantitative research from the perspective of the implementation process (data type), a applied research from the perspective of its implementation, from the perspective of the purpose of implementing a correlational analytical research, from the perspective of comparative-inductive research. The statistical population of the present study consists of all banks accepted in the Tehran Stock Exchange during the years 2012 to 2016. In this study, the selection of statistical sample was selected due to the limited number of active banks in the stock exchange (20 banks) by the total number of all banks. In this research, library method has been used to compile the literature and research background and to test the research hypotheses of the information contained in the financial statements and accompanying notes of banks and market information through Rahvard Novin software, the library of the Exchange Organization and The archive of the stock exchange sites, such as the Islamic Research and Studies website of the Stock Exchange Organization and the website of the Tehran Stock Exchange Organization (Kadal website) was used. Regression and EvIEWS software tests were used to analyze the data. The results showed that social responsibility does not have a significant effect on banks' claims. The results also showed that social responsibility does not have a significant effect on the return on assets and Q- Tobin, but it does have a significant effect on the return on equity.

Keywords

Social Responsibility, Financial Performance, Bank Claims, Tehran Stock Exchange.